REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Predsednik Državnega zbora

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	16-03-2017
Šifra:	020-07/17-106/3
Povezava:	410-12/14-1
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

Številka: 00104-85/2017/6
Datum: 16. 3. 2017
Zveza: dopis št.: 020-07/0136/0002 z dne 9. 2. 2017

Na podlagi 249. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vam pošiljam:

– Odgovor na poslansko vprašanje mag. Marka Pogačnika v zvezi z vračilom preveč zaračunanih stroškov upravljanja trgovalnih računov,

ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela na 126. redni seji dne 16. 3. 2017.

Mag. Lilijana Kozlovič
generalna sekretarka

Priloga: 1

Podpisnik: Lilijana Kozlovič
Izdajatelj: Republika Slovenija
Številka certifikata: 75 32 9e c4 (

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 00104-85/2017/5
Datum: 16. 3. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje mag. Marka Pogačnika v zvezi z vračilom preveč zaračunanih stroškov upravljanja trgovalnih računov

Poslanec mag. Marko Pogačnik je Vladi Republike Slovenije poslal pisno poslansko vprašanje v zvezi z vračilom preveč zaračunanih stroškov upravljanja trgovalnih računov. Poslanec na podlagi Zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih (Uradni list RS, št. 75/15, 74/16 – ORZNVP48 in 5/17; v nadaljnjem besedilu: ZNVP-1) sprašuje:

- Koliko je bilo stroškov, ki so bili v nasprotju z ZNVP-1 preveč zaračunani, in koliko od tega se je malim delničarjem oziroma vlagateljem vrnilo?
- Če ti stroški niso v celoti vrnjeni, kateri so razlogi za to?
- Ali Agencija za trg vrednostnih papirjev nadzoruje vračilo preveč zaračunanih stroškov?

Glede zgoraj navedenih vprašanj v okviru instituta poslanskega vprašanja bi najprej opozorili, da se morajo ta v skladu z 240. členom Poslovnika Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) nanašati na delo organa, ki mu poslanec zastavlja vprašanje. Vlada Republike Slovenije ni pristojna niti za nadzor nad delovanjem subjektov na trgu niti za nadzor nad nadzornimi odločitvami Agencije za trg vrednostnih papirjev (v nadaljnjem besedilu: agencija).

Ne glede na navedeno je bilo pisno poslansko vprašanje mag. Marka Pogačnika poslano agenciji, prejeta pojasnila pa so povzeta v nadaljevanju.

Agencija pojasnjuje, da prvi odstavek 48. člena ZNVP-1 določa, da centralna depotna družba ukine registrske račune pravnih oseb do 30. septembra 2016, registrske račune drugih oseb pa do 1. januarja 2017. Nematerializirani vrednostni papirji na registrskih računih, ki do izteka roka za ukinitev registrskih računov niso preneseni na druge račune, se v skladu s pravili centralne depotne družbe prenesejo na račun pristojnega sodišča in se zanje uporabljajo določbe aktov, ki urejajo položitev stvari pri sodišču.

V skladu z navedeno določbo so pravne in fizične osebe prenesle vrednostne papirje z registrskih računov na račune članov Centralne klirinškodepotne družbe (v nadaljnjem besedilu: KDD), kot je razvidno iz spodnje preglednice (podatki so nanašajo na čas do vstopa KDD v T2S in so prikazani po skupinah članov KDD).

subjekt	**število prenosov VP**
banke	96.346
borznoposredniške družbe	62.370
fiduciarni računi	1.421
račun za opustitev	26.493
drugo	21

ZNVP-1 v četrtem odstavku 48. člena določa, da letni strošek vodenja računa in nadomestila za vzdrževanje stanja na računu, ki ga vodi član centralne depotne družbe za fizično osebo, ne sme presegati 0,5 odstotka povprečne vrednosti nematerializiranih vrednostnih papirjev na tem računu. Ta omejitev je del razumnih poslovnih pogojev in jih v tarifah in cenikih določijo centralna depotna družba in njeni člani, ki vodijo račune za fizične osebe. Centralna depotna družba lahko v skladu z razumnimi poslovnimi pogoji in ob upoštevanju merila vrednosti nematerializiranih vrednostnih papirjev na računih fizičnih oseb to mejo še zniža. Člani centralne depotne družbe razen stroškov, določenih z njeno tarifo, fizičnim osebam ne smejo zaračunavati dodatnih stroškov za odprtje in zaprtje računa.

Po začetku veljavnosti ZNVP-1 (to je po 23. 10. 2015) je agencija pregledala cenike vseh borznoposredniških družb in bank, ki opravljajo storitev vodenja računa nematerializiranih vrednostnih papirjev (v tem času pet borznoposredniških družb in enajst bank, skupaj 16 subjektov). Namen pregleda je bil ugotoviti, ali so njihovi ceniki tudi v skladu z določbo četrtega odstavka 48. člena ZNVP-1. Ugotovljeno je bilo, da so se vsi subjekti prilagodili novi ureditvi po četrtem odstavku 48. člena ZNVP-1 in da so stroške vodenja računa in nadomestila za vzdrževanje stanja na računih uskladili z novimi določbami ZNVP-1.

Pri tem je treba poudariti, da je agencija pri pregledu cenikov ugotavljala pravilnost uporabe določb ZNVP-1 glede najvišje dopustne višine letnega stroška vodenja računa in nadomestila za vzdrževanje stanja na računu po določbah ZNVP-1. Ceniki bank in borznoposredniških družb so lahko vsebovali tudi druge postavke, ki so jih te zaračunavale zaradi obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati po drugih zakonih, npr. Zakonu o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 108/10 – uradno prečiščeno besedilo, 78/11, 55/12, 105/12 – ZBan-1J, 63/13 – ZS-K, 30/16 in 44/16 – ZRPPB; v nadaljevanju ZTFI) in po takrat veljavnem Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS št. 60/07, 19/10, 77/11, 108/12 – ZIS-E in 19/14), višina teh stroškov pa ni bila zakonsko omejena.

Državni zbor RS je dne 22. 11. 2016 sprejel avtentično razlago četrtega odstavka 48. člena ZNVP-1, ki je bila objavljena v Uradnem listu RS št. 74/16 z dne 25. 11. 2016.

Avtentična razlaga se glasi: »Določbo četrtega odstavka 48. člena ZNVP-1 o omejitvi letnega stroška vodenja računa in nadomestila za vzdrževanje stanja na računu pri članu centralne depotne družbe je treba razumeti tako, da se nanaša na zgornjo mejo vseh stroškov upravljanja računa za fizično osebo, ki je imetnik računa.«.

S takšno razlago četrtega odstavka 48. člena ZNVP-1 so bili v omejitev iz te določbe dejansko zajeti tudi stroški, ki jih borznoposredniške družbe in banke lahko zaračunavajo strankam po vseh zakonih, s katerimi morajo biti te usklajene, in torej ne samo po določbah ZNVP-1. Avtentična razlaga je namreč omejila vse stroške vodenja in vzdrževanja računa na 0,5-odstotka povprečne vrednosti nematerializiranih vrednostnih papirjev na računu, ne glede na zakon, na podlagi katerega ti stroški nastanejo.

Agencija je ob sprejetju avtentične razlage 22. 11. 2016 obvestila javnost, da bo izvajala nadzor nad borznoposredniškimi družbami in bankami ter zagotavljala, da se bodo te uskladile z zakonom. Obvestilo je objavila na svoji spletni strani: http://www.a-tvp.si/Default.aspx?id=151&key=599 .

Ker je bila avtentična razlaga navedene določbe ZNVP-1 drugačna od razlage te določbe agencije, Vlade RS in Banke Slovenije (kot nadzornega organa nad bankami) pred sprejemom avtentične razlage, je agencija nemudoma, tj. 28. 11. 2016, uvedla nadzor nad subjekti, ki

opravljajo storitev vodenja računa nematerializiranih vrednostnih papirjev (v tem času tri borznoposredniške družbe in osem bank, skupaj enajst subjektov).

Agencija je v tem nadzoru ugotavljala skladnost cenikov subjektov nadzora z določbo četrtega odstavka 48. člena ZNVP-1, ob upoštevanju avtentične razlage. Ugotovljeno je bilo, da se je večina subjektov nadzora uskladila z navedeno določbo, z izjemo dveh subjektov, ki jima je agencija izdala odredbo o odpravi kršitev. Z odredbo jima je bilo naloženo, da svoja cenika uskladita z zakonom tako, da zgornja meja vseh stroškov upravljanja računa nematerializiranih vrednostnih papirjev za fizično osebo ne bo presegala 0,5-odstotka povprečne vrednosti nematerializiranih vrednostnih papirjev na tem računu. Nadzorni postopki za odpravo kršitev teh dveh subjektov potekajo in še niso pravnomočno končani.

Agencija mora v skladu z zakonom zagotoviti, da člani KDD fizičnim osebam ne zaračunavajo letnega stroška vodenja računa in nadomestila za vzdrževanje stanja na računu v višini, ki presega 0,5 odstotka povprečne vrednosti nematerializiranih vrednostnih papirjev na računu. Agencija to zagotavlja tako, da preverja cenike, torej splošne akte posameznih članov KDD, ki veljajo za vse njihove stranke, in če ti niso v skladu z zakonom, z odredbo naloži, da cenike prilagodijo. Kakor omenjeno zgoraj, je to storila v dveh primerih.

V razmerje med posamezno stranko in članom KDD, torej v dvostransko razmerje med strankama, pa agencija ne posega. Če je bil posamezni fizični osebi kot stranki katerikoli strošek preveč zaračunan, to pomeni neupravičeno pridobitev za člana KDD. Takšno razmerje je opredeljeno v 3. oddelku splošnega dela drugega poglavja (od 190. do 198. člena) Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 64/16 – odl. US). Za odločanje o teh razmerjih je pristojno sodišče, ki bo v takšnih primerih moralo presojati, ali je do takšne pridobitve prišlo in v kakšni višini, nato pa po pravilih vračanja presoditi, ali in v kakšnem znesku je treba takšno pridobitev vrniti. Agencija v pristojnost sodišča kot samostojne veje oblasti ne more in ne sme posegati.

V skladu z navedenim agencija podatka o tem, koliko je bilo stroškov, ki so bili v nasprotju z zakonom preveč zaračunani strankam in koliko od teh je bilo strankam vrnjeno, nima. Prav tako agencija ne nadzoruje vračila preveč zaračunanih stroškov, saj to ni v njeni pristojnosti.

S ciljem ohranitve dobrih poslovnih praks in spodbujanja k večjemu zaupanju vlagateljev v slovenski kapitalski trg in brez poseganja v pristojnost sodišč je agencija pozvala vse borznoposredniške družbe in banke, ki opravljajo investicijske storitve in posle, da svojim fizičnim osebam kot njihovim strankam, ki so jim bili stroški zaračunani v nasprotju z določbo četrtega odstavka 48. člena ZNVP-1, vrnejo preveč zaračunane stroške. Urejen, varen in učinkovit trg finančnih instrumentov je vsekakor v interesu vseh udeležencev trga finančnih instrumentov, torej tako vlagateljev (zdajšnjih in prihodnjih) kakor tudi vseh ponudnikov investicijskih storitev in poslov.